

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1102/2008

ze dne 22. října 2008

o zákazu vývozu kovové rtuti a některých sloučenin a směsí rtuti a o bezpečném skladování kovové rtuti

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 175 odst. 1 a, ve vztahu k článku 1 tohoto nařízení, na článek 133 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽¹⁾,

po konzultaci s Výborem regionů,

v souladu s postupem stanoveným v článku 251 Smlouvy ⁽²⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Emise rtuti se považují za celosvětovou hrozbu, která odůvodňuje přijetí opatření na místní, regionální, státní a světové úrovni.
- (2) V souladu se sdělením Komise Radě a Evropskému parlamentu nazvaným „Strategie Společenství týkající se rtuti“, se závěry Rady ze dne 24. června 2005 a s usnesením Evropského parlamentu ze dne 14. března 2006 ⁽³⁾ o výše uvedené strategii je nutné snížit riziko vystavení člověka a životního prostředí účinkům rtuti.
- (3) Opatření přijatá na úrovni Společenství je nutno pokládat za součást celosvětového úsilí o snížení rizika vystavení účinkům rtuti, zejména v rámci programu pro rtuť (Mercury Programme) podle Programu OSN pro životní prostředí (UNEP).
- (4) Z uzavření dolů na rtuť ve Společenství vyplývají ekologické a sociální problémy. Podpora projektů a dalších

iniciativ prostřednictvím dostupného mechanismu financování by měla pokračovat i nadále, aby byla postiženým oblastem dána možnost nalézt schůdná řešení pro životní prostředí, zaměstnanost a hospodářské aktivity na místní úrovni.

- (5) Vývoz kovové rtuti, cinabaritu, chloridu rtuťného, oxidu rtuťnatého a směsí kovové rtuti s dalšími látkami, včetně slitin rtuti, s koncentrací rtuti nejméně 95 % hmotnostních ze Společenství by měl být zakázán za účelem podstatného snížení světové nabídky rtuti.
- (6) Výsledkem zákazu vývozu budou značná množství nadbytečné rtuti ve Společenství, která by neměla znovu vstupovat na trh. Proto by mělo být zajištěno bezpečné skladování této rtuti ve Společenství.
- (7) V zájmu zajištění možností bezpečného skladování kovové rtuti, která je považována za odpad, je vhodné odchýlit se od čl. 5 odst. 3 písm. a) směrnice Rady 1999/31/ES ze dne 26. dubna 1999 o skládkách odpadů ⁽⁴⁾ pro určité druhy skládek a prohlásit kritéria uvedená v oddíle 2.4 přílohy rozhodnutí Rady 2003/33/ES ze dne 19. prosince 2002, kterým se stanoví kritéria a postupy pro přijímání odpadů na skládky podle článku 16 a přílohy II směrnice 1999/31/ES ⁽⁵⁾, za nepoužitelná pro dočasné skladování kovové rtuti s možností opětovného vyjmutí po dobu delší než jeden rok v nadzemních zařízeních určených a vybavených pro tento účel.
- (8) Ostatní ustanovení směrnice 1999/31/ES by se měla vztahovat na všechna zařízení pro skladování kovové rtuti považované za odpad. To zahrnuje požadavek obsažený v čl. 8 písm. a) bodě iv) uvedené směrnice, aby žadatel o povolení učinil příslušná opatření formou složení finanční jistiny nebo jejího ekvivalentu tak, aby bylo zajištěno splnění povinností (včetně ustanovení týkajících se následné péče po ukončení provozu skládky) uložených v rámci vydaného povolení a aby bylo zajištěno dodržení postupů spojených s ukončením provozu. Dále se na tato skladovací zařízení vztahuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/35/ES ze dne 21. dubna 2004 o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 168, 20.7.2007, s. 44.

⁽²⁾ Stanovisko Evropského parlamentu ze dne 20. června 2007 (Úř. věst. C 146 E, 12.6.2008, s. 209), společný postoj Rady ze dne 20. prosince 2007 (Úř. věst. C 52 E, 26.2.2008, s. 1) a postoj Evropského parlamentu ze dne 21. května 2008 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku). Rozhodnutí Rady ze dne 25. září 2008.

⁽³⁾ Úř. věst. C 291 E, 30.11.2006, s. 128.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 182, 16.7.1999, s. 1.

⁽⁵⁾ Úř. věst. L 11, 16.1.2003, s. 27.

⁽⁶⁾ Úř. věst. L 143, 30.4.2004, s. 56.

- (9) Pro dočasné skladování kovové rtuti po dobu delší než jeden rok v nadzemních zařízeních určených a vybavených pro tento účel by se měla použít směrnice Rady 96/82/ES ze dne 9. prosince 1996 o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek ⁽¹⁾.
- (10) Tímto nařízením by nemělo být dotčeno nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 ze dne 14. června 2006 o přepravě odpadů ⁽²⁾. S cílem umožnit vhodné odstranění kovové rtuti ve Společenství se však příslušné orgány místa určení a místa odeslání vyzývají, aby proti přepravě kovové rtuti považované za odpad nevznášely námitky podle čl. 11 odst. 1 písm. a) uvedeného nařízení. Je třeba upozornit, že podle čl. 11 odst. 3 uvedeného nařízení se v případě nebezpečných odpadů, které se v členském státu odeslání produkuje v tak malých množstvích za rok, že by zřízení nových specializovaných zařízení k odstraňování odpadů v tomto členském státě bylo nevhodné, čl. 11 odst. 1 písm. a) uvedeného nařízení neuplatní.
- (11) K zajištění skladování bezpečného pro lidské zdraví a životní prostředí by posouzení bezpečnosti požadované rozhodnutím 2003/33/ES pro podzemní úložiště mělo být doplněno zvláštními požadavky a mělo by být použitelné také pro jiná než podzemní úložiště. Žádná činnost za účelem konečného uložení rtuti by neměla být povolena, dokud nebudou přijaty zvláštní požadavky a kritéria pro přijímání kovové rtuti. Podmínky skladování a uložení v solných dolech nebo v hlubinných skalních masívech uzpůsobených k ukládání kovové rtuti by měly zejména vyhovovat zásadám ochrany podzemních vod proti rtuti, předcházení plynným emisím rtuti, nepropustnosti vůči plynným a tekutým látkám z okolí a, v případě trvalého uložení, zásadě pevného zapouzdření odpadů způsobeného deformačními procesy v solných dolech. Tato kritéria by měla být promítnuta do příloh směrnice 1999/31/ES, až budou pozměňovány pro účely tohoto nařízení.
- (12) Podmínky v případě nadzemního skladování by měly zejména vyhovovat zásadám reverzibility skladování, ochrany rtuti proti srážkové vodě, nepropustnosti vůči půdě a předcházení plynným emisím rtuti. Tato kritéria by měla být promítnuta do příloh směrnice 1999/31/ES, až budou pozměňovány pro účely tohoto nařízení. Nadzemní skladování kovové rtuti by se mělo považovat za dočasné řešení.
- (13) Průmysl výroby chloru a alkalických hydroxidů by měl v zájmu snazšího prosazování tohoto nařízení zasílat veškeré příslušné údaje o vyřazování rtuťových elektrolyzérů ve svých závodech Komisi a příslušným orgánům dotčených členských států. Příslušné údaje by měly Komisi a příslušným orgánům dotčených členských států poskytovat rovněž průmyslové podniky, které získávají rtuť z čištění zemního plynu nebo jako vedlejší produkt z neželezných kovů z důlní a hutní činnosti. Komise by měla tyto informace zveřejňovat.
- (14) Členské státy by měly předkládat informace o povoleních vydaných pro skladovací zařízení a o používání tohoto nařízení a jeho dopadu na trh, aby bylo možné včas provést jeho posouzení. Dovozci, vývozci a provozovatelé by měli předkládat informace o pohybu a používání kovové rtuti, cinabaritu, chloridu rtuťného, oxidu rtuťnatého a směsí kovové rtuti s dalšími látkami, včetně slitin rtuti, s koncentrací rtuti nejméně 95 % hmotnostních.
- (15) Členské státy by měly stanovit sankce ukládané fyzickým a právnickým osobám za porušení tohoto nařízení. Tyto sankce by měly být účinné, přiměřené a odrazující.
- (16) Je vhodné zavést a udržovat výměnu informací s příslušnými zúčastněnými subjekty za účelem posouzení případné potřeby doplňkových opatření týkajících se vývozu, dovozu a skladování rtuti a sloučenin rtuti a produktů obsahujících rtuť, aniž jsou dotčena pravidla Smlouvy v oblasti hospodářské soutěže, zejména její článek 81.
- (17) Komise a členské státy by měly podporovat poskytování technické pomoci rozvojovým zemím a zemím s ekonomikou v procesu transformace, zejména pomoci, která napomáhá přechodu na alternativní technologie nepoužívající rtuť a postupnému ukončení používání a uvolňování rtuti a jejich sloučenin.
- (18) Probíhá výzkum bezpečného odstraňování rtuti, včetně různých metod stabilizace nebo jiných způsobů imobilizace rtuti. Komise by měla tento výzkum přednostně sledovat a co nejdříve předložit zprávu. Tyto informace jsou důležité, neboť poskytnou spolehlivý základ pro přezkum tohoto nařízení, aby bylo dosaženo jeho cíle.
- (19) Komise by měla vzít tyto informace v úvahu při předložení hodnotící zprávy s cílem zjistit případnou potřebu změny tohoto nařízení.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 10, 14.1.1997, s. 13.

⁽²⁾ Úř. věst. L 190, 12.7.2006, s. 1.

- (20) Komise by také měla sledovat mezinárodní vývoj týkající se nabídky rtuti a poptávky po ní, a zejména mnohostranná jednání, a podávat o nich zprávy, aby bylo možné posoudit jednotu tohoto celkového přístupu.
- (21) Opatření nezbytná k uplatňování tohoto nařízení týkající se dočasného skladování kovové rtuti v některých zařízeních v něm uvedených by měla být přijata v souladu se směrnicí 1999/31/ES s ohledem na přímou vazbu mezi tímto nařízením a uvedenou směrnicí.
- (22) Jelikož cíle tohoto nařízení, totiž snížit vystavení účinkům rtuti pomocí zákazu vývozu a povinnosti skladování, nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, a proto jej může být z důvodu dopadu na pohyb zboží a fungování vnitřního trhu a z důvodu přeshraniční povahy znečištění rtutí lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

1. Vývoz kovové rtuti (Hg, CAS RN 7439-97-6), cinabaritu, chloridu rtuťného (Hg₂Cl₂, CAS RN 10112-91-1), oxidu rtuťnatého (HgO, CAS RN 21908-53-2) a směsí kovové rtuti s dalšími látkami, včetně slitin rtuti, s koncentrací rtuti nejméně 95 % hmotnostních ze Společenství se zakazuje s účinkem od 15. března 2011.
2. Tento zákaz se nevztahuje na vývoz sloučenin uvedených v odstavci 1 pro výzkumné a vývojové, zdravotnické nebo analytické účely.
3. Míchání kovové rtuti s jinými látkami pouze z důvodu vývozu kovové rtuti se zakazuje s účinkem od 15. března 2011.

Článek 2

Od 15. března 2011 se za odpad považuje a odstraňuje se v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2006/12/ES ze dne 5. dubna 2006 o odpadech ⁽¹⁾ způsobem bezpečným pro lidské zdraví a životní prostředí kovová rtuť

- a) již nepoužívaná v průmyslu výroby chloru a alkalických hydroxidů;

⁽¹⁾ Úř. věst. L 114, 27.4.2006, s. 9.

- b) získaná z čištění zemního plynu;
- c) získaná jako vedlejší produkt při těžbě a hutnictví neželezných kovů a
- d) získaná z cinabaritu ve Společenství od 15. března 2011.

Článek 3

1. Odchylně od čl. 5 odst. 3 písm. a) směrnice 1999/31/ES může být kovová rtuť, která se považuje za odpad, ve vhodném obalu

- a) dočasně skladována déle než jeden rok nebo trvale uložena (způsoby odstraňování D15 a D12, definované v příloze II A směrnice 2006/12/ES) v solných dolech uzpůsobených k ukládání kovové rtuti anebo v hlubinných skalních masívech poskytujících úroveň bezpečnosti a zadržení srovnatelnou s úrovní dosahovanou v uvedených solných dolech, nebo
- b) dočasně skladována (způsob odstraňování D15 definovaný v příloze II A směrnice 2006/12/ES) déle než jeden rok v nadzemních zařízeních určených a vybavených pro dočasné skladování kovové rtuti. Kritéria stanovená v oddíle 2.4 přílohy rozhodnutí 2003/33/ES se v tom případě nepoužijí.

Na písmena a) a b) se použijí ostatní ustanovení směrnice 1999/31/ES a rozhodnutí 2003/33/ES.

2. Na skladování uvedené v odst. 1 písm. b) tohoto článku se použije směrnice 96/82/ES.

Článek 4

1. Posouzení bezpečnosti, které má být provedeno v souladu s rozhodnutím 2003/33/ES pro odstraňování kovové rtuti podle článku 3 tohoto nařízení, zajišťuje pokrytí specifických rizik vyplývajících z povahy a dlouhodobých vlastností kovové rtuti a jejího obalu.

2. Povolení uvedené v člincích 8 a 9 směrnice 1999/31/ES pro zařízení uvedená v čl. 3 odst. 1 písm. a) a b) tohoto nařízení musí obsahovat požadavky na pravidelné vizuální kontroly kontejnerů a instalaci vhodného zařízení detekce par za účelem zjištění jakéhokoli úniku.

3. Požadavky na zařízení uvedené v čl. 3 odst. 1 písm. a) a b) tohoto nařízení a kritéria pro přijímání kovové rtuti, pozměňující přílohy I, II a III směrnice 1999/31/ES, se přijmou postupem podle článku 16 uvedené směrnice. Komise předloží odpovídající návrh co nejdříve, a nejpozději 1. ledna 2010, přičemž vezme v úvahu výsledky výměny informací podle čl. 8 odst. 1 a zprávu o výzkumu možností bezpečného odstraňování podle čl. 8 odst. 2.

Veškeré činnosti za účelem konečného uložení (způsob odstraňování D12 definovaný v příloze II A směrnice 2006/12/ES) týkající se kovové rtuti se povolují až po dni přijetí změny příloh I, II a III směrnice 1999/31/ES.

Článek 5

1. Členské státy předloží Komisi kopii všech povolení vydaných pro zařízení určená k dočasnému skladování nebo trvalému uložení kovové rtuti (způsoby odstraňování D15 a D12 definované v příloze II A směrnice 2006/12/ES), spolu s příslušným posouzením bezpečnosti podle čl. 4 odst. 1 tohoto nařízení.

2. Do 1. července 2012 členské státy informují Komisi o uplatňování tohoto nařízení a o jeho dopadech na trh na svém území. Na žádost Komise podají členské státy tyto informace před uvedeným dnem.

3. Do 1. července 2012 zašlou dovozci, vývozci nebo provozovatelé činností uvedených v článku 2 Komise a příslušným orgánům tyto údaje:

- a) objemy, ceny, země původu a země určení, jakož i zamýšlené využití kovové rtuti vstupující na území Společenství;
- b) objemy, země původu a země určení kovové rtuti považované za odpad, která je předmětem přeshraničního obchodu v rámci Společenství.

Článek 6

1. Podniky působící v oblasti výroby chloru a alkalických hydroxidů zasílají Komisi a příslušným orgánům dotčených členských států tyto údaje o vyřazování rtuti v daném roce:

- a) co nejpřesnější odhad celkového množství rtuti, která je při výrobě chloru a alkalických hydroxidů stále používána;

- b) celkové množství rtuti uskladněné v zařízení;
- c) množství odpadní rtuti odeslané do jednotlivých zařízení pro dočasné skladování nebo trvalé uložení a místo a kontaktní údaje těchto zařízení.

2. Podniky působící v průmyslových odvětvích, která získávají rtuť čištěním zemního plynu nebo jako vedlejší produkt z neželezných kovů z důlní a hutní činnosti, zašlou Komisi a příslušným orgánům dotčených členských států tyto údaje o rtuti získané v daném roce:

- a) množství získané rtuti;
- b) množství rtuti odeslané do jednotlivých zařízení pro dočasné skladování nebo trvalé uložení a místo a kontaktní údaje těchto zařízení.

3. Dotyčné podniky zašlou údaje uvedené v odstavcích 1 a 2 poprvé do 4. prosince 2009 a poté každý rok do 31. května.

4. Informace uvedené v odstavci 3 Komise zveřejní v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1367/2006 ze dne 6. září 2006 o použití ustanovení Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí na orgány a subjekty Společenství⁽¹⁾.

Článek 7

Členské státy stanoví pravidla pro sankce za porušení tohoto nařízení a přijmou veškerá opatření nezbytná pro zajištění jejich uplatňování. Stanovené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující. Členské státy oznámí tato pravidla Komisi do 4. prosince 2009 a neprodleně jí oznámí všechny jejich pozdější změny.

Článek 8

1. Komise zavede do 1. ledna 2010 výměnu informací mezi členskými státy a příslušnými zúčastněnými stranami. Tato výměna informací slouží zejména k posouzení, zda je nutné

- a) rozšířit zákaz vývozu na další sloučeniny rtuti, směsi s nižším obsahem rtuti a výrobky obsahující rtuť, zejména teploměry, tlakoměry a přístroje na měření pulsu;

⁽¹⁾ Úř. věst. L 264, 25.9.2006, s. 13.

- b) zakázat dovoz kovové rtuti, sloučenin rtuti a výrobků obsahujících rtuť;
- c) rozšířit povinnost skladování a uložení na kovovou rtuť z jiných zdrojů;
- d) stanovit lhůty pro dočasné skladování kovové rtuti.

Při této výměně informací se rovněž zohlední výzkum týkající se možností bezpečného odstraňování odpadu.

Komise zavede další výměny informací, jakmile budou nové příslušné informace k dispozici.

2. Komise průběžně sleduje probíhající výzkum možností bezpečného odstraňování, včetně solidifikace kovové rtuti. Do 1. ledna 2010 předloží Komise zprávu Evropskému parlamentu a Radě. Na základě této zprávy Komise případně předloží návrh na přezkum tohoto nařízení, a to co nejdříve, a nejpozději 15. března 2013.

3. Komise zhodnotí uplatňování tohoto nařízení a jeho dopady na trh ve Společenství, přičemž zohlední informace uvedené v odstavcích 1 a 2 a v člancích 5 a 6.

4. Co nejdříve, a nejpozději do 15. března 2013 předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu, případně spolu s návrhem na přezkum tohoto nařízení, která bude odrážet a hodnotit výsledky výměny informací uvedené v odstavci 1 a zhodnocení uvedené v odstavci 3, jakož i zprávu uvedenou v odstavci 2.

5. Do 1. července 2010 předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o pokroku mnohostranných aktivit a jednání o rtuti, v níž zhodnotí zejména soulad časového rozvržení a působnosti opatření uvedených v tomto nařízení s mezinárodním vývojem.

Článek 9

Členské státy mohou do 15. března 2011 zachovat vnitrostátní opatření omezující vývoz kovové rtuti, cinabaritu, chloridu rtuťného, oxidu rtuťnatého a směsí kovové rtuti s dalšími látkami, včetně slitin rtuti, s koncentrací rtuti nejméně 95 % hmotnostních, která byla přijata v souladu s právními předpisy Společenství před 22. říjnem 2008.

Článek 10

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

Ve Štrasburku dne 22. října 2008.

Za Evropský parlament
předseda
H.-G. PÖTTERING

Za Radu
předseda
J.-P. JOUYET